

Herindelingsontwerp grenscorrectie tussen de gemeenten Het Hogeland en Schiermonnikoog, die tevens gepaard gaat met een wijziging van de grens tussen respectievelijk de provincies Groningen en Fryslân

Aanleiding tot het herindelingsontwerp

Door geomorfologische veranderingen in de Waddenzee is de staart van het eiland Schiermonnikoog de afgelopen jaren oostwaarts opgeschoven. Dit heeft ertoe geleid dat het eiland de bestaande gemeentegrens met de voormalige gemeente Eemsmond (sinds 1 januari 2019 opgegaan in de gemeente Het Hogeland) - en daarmee tevens de provinciegrens met Groningen - is overgestoken. Deze situatie heeft zich eveneens in het begin van dit millennium voorgedaan, naar aanleiding waarvan per 1 januari 2006 een interprovinciale grenscorrectie is toegepast.

Als onderdeel van de besluitvorming over deze grenscorrectie per 2006 is afgesproken dat periodiek wordt beschouwd hoe de geografische ligging van het *eiland* Schiermonnikoog zich verhoudt tot de grens van de *gemeente* Schiermonnikoog. Volgens deze afspraak ligt het initiatief voor deze beschouwing bij Gedeputeerde Staten van Fryslân.

Een verkenning van de actuele ligging van het eiland Schiermonnikoog leidt tot de conclusie dat het eiland nu is gelegen in twee gemeenten en in twee provincies, waarbij feitelijk het eiland Schiermonnikoog niet meer samenvalt met de gemeente Schiermonnikoog. Dit is een onwenselijke situatie, aangezien er als gevolg hiervan bevoegdheidsvraagstukken aan de orde kunnen zijn, in het bijzonder in het geval van calamiteiten. Om dit goed te regelen achten de besturen van de gemeenten Schiermonnikoog en Het Hogeland en van de provincies Fryslân en Groningen het noodzakelijk om een grenscorrectie tussen de gemeenten door te voeren, die tevens gepaard gaat met een wijziging van de provinciegrens.

Gedeputeerde Staten van Fryslân hebben op basis van artikel 9, in samenhang met artikel 8 van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi) het initiatief genomen bij de te volgen procedure. Overeenkomstig artikel 3, lid 3, sub a, juncto artikel 8, lid 1 en artikel 9, lid 1, sub a, van de Wet arhi hebben Gedeputeerde Staten van Fryslân de colleges van Burgemeester en Wethouders van Schiermonnikoog en Het Hogeland, alsmede het college van Gedeputeerde Staten van Groningen, in de gelegenheid gesteld tot het voeren van bestuurlijk overleg. In dit zogeheten *open overleg* kunnen alle bestuurlijke oplossingsrichtingen worden besproken om - gegeven de feitelijke situatie - de meest adequate oplossing te kiezen. Dit bestuurlijk overleg heeft plaatsgevonden op 12 februari 2020.

In het open overleg zijn meerdere oplossingsvarianten besproken. Naast het toepassen van een interprovinciale grenscorrectie is ook gesproken over het treffen van een set bestuurlijke afspraken als alternatief voor een grenscorrectie. Geconcludeerd is dat dergelijke afspraken als nadeel hebben dat op voorhand niet kan worden voorzien in adequate afspraken voor alle mogelijk voorkomende situaties die bestuurlijk handelen vereisen. Bovendien zouden bij een dergelijke set afspraken meer partijen betrokken moeten zijn, aangezien het ook afspraken over

bevoegdheden van andere partijen dan beide gemeenten en provincies kan betreffen. Daarmee is dit volgens de bestuurlijke overlegpartners een suboptimale en daarmee niet-gewenste oplossing voor de voorliggende situatie.

Uitgangspunten

Het open overleg heeft tot overeenstemming over de volgende uitgangspunten geleid.

1. een grenscorrectie tussen de gemeenten Het Hogeland en Schiermonnikoog, die gepaard gaat met een wijziging van de grens tussen respectievelijk de provincies Groningen en Fryslân kan rekenen op draagvlak bij alle bestuurlijke overlegpartners;
2. de nieuwe grens komt - net zoals bij de grenscorrectie van 1 januari 2006 - te liggen in de geul-as van de Eilanderbalg. Dit betreft - eveneens conform dezelfde overwegingen als bij de voorgaande grenscorrectie - een zo beperkt mogelijke correctie die tegemoetkomt aan de wens dat de grens voldoende toekomstbestendig zal zijn, zonder dat het een groter overgaand areaal betreft dan voor het doeleinde noodzakelijk is;
3. de bestuurlijke overlegpartners komen overeen dat het financiële effect van de grenscorrectie dermate beperkt is, dat de grenscorrectie als budgetneutraal beschouwd wordt en er derhalve in dit verband geen verrekening op basis van de artikelen 50 en 51 van de Wet arhi hoeft plaats te vinden;
4. op basis van dit overleg wordt gezamenlijk geconcludeerd dat de fase van het open overleg kan worden beëindigd. Het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân bereidt - in nauwe afstemming met de overige overlegpartners - de herindelingsregeling tot grenscorrectie voor conform de toepasselijke procedure van de Wet arhi, die gericht is op effectuering van de grenscorrectie per 1 januari 2021.

Toelichting op uitgangspunt 3

Uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat het deel 'land' van het eiland Schiermonnikoog dat zich binnen de gemeente Het Hogeland bevindt 2,8ha bedraagt (definitieve cijfers 2019). Bij het voorstel tot grenscorrectie dat voldoet aan bovengenoemd uitgangspunt 2 gaat het om een areaal van circa 449ha, verdeeld over 2,8 ha 'land' en 446 ha 'buitenwater'. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geeft aan dat het budgettaire effect van de voorgestelde grenscorrectie op de uitkeringen uit het Gemeentefonds voor 'land' voor de gemeente Het Hogeland een derving van €323,- en voor de gemeente Schiermonnikoog extra inkomsten van €316,- op jaarbasis bedraagt. Het overgaan van 446ha 'buitenwater' betekent volgens het ministerie van BZK voor de uitkering uit het Provinciefonds voor de provincie Groningen een stijging van €9.229,- en voor de provincie Fryslân een daling van €6.532,- op jaarbasis.

Met het vaststellen van voorliggend herindelingsontwerp hebben Gedeputeerde Staten van Fryslân de fase van het open overleg beëindigd.

Voorstel voor de grenscorrectie

Vanuit bovenstaande uitgangspunten stellen Gedeputeerde Staten van Fryslân voor om te komen tot een wijziging van het grensverloop aan de oostzijde van het eiland Schiermonnikoog. Daarbij wordt gekozen voor een beperkte grenscorrectie, waarbij de nieuwe grens komt te liggen in de huidige ligging van de geul-as van de Eilanderbalg. Het betreft een overgaand areaal van een kleine 449ha, bestaande uit 2,8ha 'land' en 446ha 'buitenwater'. Het beperkte budgettaire effect van deze grenscorrectie op de jaarlijkse uitkeringen uit het Gemeentefonds en het Provinciefonds wordt als budgetneutraal beschouwd, hetgeen geen aanleiding geeft voor onderlinge verrekening. De grenscorrectie gaat in op 1 januari 2021. Een kaart van de voorgestelde grenscorrectie is bijgevoegd.

Vervolgprocedure conform de Wet arhi

Het herindelingsontwerp wordt gedurende acht weken ter inzage gelegd, een termijn waarbinnen een ieder een zienswijze bij Gedeputeerde Staten van Fryslân kan indienen. Tevens kunnen de raden van de gemeenten Het Hogeland en Schiermonnikoog, alsmede Provinciale Staten van Groningen binnen drie maanden na ontvangst van het herindelingsontwerp een zienswijze bij Gedeputeerde Staten van Fryslân indienen. Gedeputeerde Staten van Fryslân stellen vervolgens, met inachtneming van de ingekomen zienswijzen, een herindelingsregeling op. Deze herindelingsregeling wordt vervolgens door Gedeputeerde Staten van Groningen en Fryslân ter gelijktijdige vaststelling voorgelegd aan Provinciale Staten van Groningen en Fryslân. Bij een spoedig verloop van de verdere procedure kan de grenscorrectie per 1 januari 2021 worden gerealiseerd.

Tot slot

Op basis van het open overleg is geconcludeerd dat nu feitelijk dezelfde argumentatie en uitgangspunten aan de grenscorrectie ten grondslag liggen als bij de voorgaande grenscorrectie van 2006. Opnieuw wordt nu voorgesteld de nieuwe grens in de geul-as van de Eilanderbalg te leggen. Mocht door de geomorfologische dynamiek in het gebied in de toekomst een nieuwe grenscorrectie nodig zijn, dan ligt het daarmee in de rede dat de betrokken partijen deze uitgangspunten en oplossingsrichting bij de procedure betrekken.

Vanwege het dynamische karakter van het gebied is het voorts te prefereren dat betrokken partijen de actuele ligging van het eiland Schiermonnikoog ten opzichte van het grensverloop blijvend monitoren. Gedeputeerde Staten van Fryslân zullen dit per 1 januari van elk jaar beschouwen en de betrokken partijen hierover informeren.

Bijlage

- Kaart van het gebied (conform art. 2, lid 1 van de Wet arhi)

Grenscorrectie Schiermonnikoog - Het Hogeland

- bestaande te handhaven gemeentegrens (tevens provinciegrens)
- nieuwe grens
- te vervallen grens

Bron: ondergrond Kadaster/Esri

0 0,5 1 2 km

Bestanden zijn aan gebruiksrestricties onderhevig
18 februari 2020
Q:\Opdracht\Bestuurszaken\schiermonnikoog\2020\Grenscorrectie_20200214_lufo.mxd
kaart: cluster Cijfers & Kaarten